

Folkstormen mot Norra Magasinet

av Börje Lindström

Stockholm, 5 mars 2000

Den svenska allmänhetens reaktion på Norra Magasinet's inslag om spekulatören på Stockholmsbörsen är en viktig pusselbit i det börs-mönster som byggts upp sedan 1980-talets början.

TV-programmet sändes den 14 februari i år och åstadkom en folkstorm på Norra Magasinet's hemsida. Redaktionen beskylldes än för stalinism, än för kommunism och fick till slut rådet "Stick och brinn!"

Det intressanta är inte okvädningsorden utan att inläggen kom från de flesta social- och åldersgrupper: filosofilärare gjorde gemensam sak med småföretagare och arbetslösa under parollen att aktierna alltid kommer att stiga. De påfallande många kvinnliga debattinläggen gav också vid handen att "änkorna och de faderlösa" nu satsat sin sista skärv på börsrouletten. En kvinnlig spekulant skrev:

"Som 'småsparare' fick man ju lust att sälja av direkt då de 'stora pojkarna' talade om hur farligt det var för oss med lite pengar att spekulera. Har alla med makt och pengar fötts i guldbyxor direkt eller finns det någon som jobbat sig uppåt från träsket? Kan man få ett nytt program med lite positiv anda och tips och idéer för oss vanliga småsparare?"

Inlägget ger uttryck för småspararnas revanschbehov - att man genom spekulatören kan ta sig "från träsket" - samtidigt som det avslöjar en naivitet; professionella placerare hämtar aldrig "tips och idéer" från Sveriges Television.

Den hätska tonen mot "experterna" återkom i praktiskt taget alla inlägg. Här i ett från ytterligare en kvinna: "För en oinvid, verkade programmet förmedla ren avskräckning till aktier. Man hade ju även hittat ointresserade

mäklare/ek journalister. Vad skall man tro? Är 5,6 milj svenskar idioter som sparar i aktier? Självklart inte."

De dummaste bönderna

Flera av debattörerna tycktes också anse att experterna saknade "alla grundläggande kunskaper i ekonomi" och en novis skrev att "Bara för att någon säger på TV att det minsann måste komma ett ras snart behöver det inte vara sant!"

Det är som att höra barn i trotsåldern: Kan själv, vet själv! Och ännu en tid är det faktiskt så att de dummaste bönderna får de största potatisarna. Detta beror på att experterna nu hör varningsklockorna ringa och därför placerar defensivt, medan de breda skarorna köper de tvivelaktiga bolagens aktier och driver upp deras priser in absurdum.

I slutet av den stora tulpomanin i 1630-talets Holland föll de bästa tulpanlökarna i värde, medan de sämsta lökarna steg vilt i pris. Dagens situation är densamma. Storbolagen faller och de små förlustbolagen stiger till skyarna.

Förblindande av uppgångarna i de sämsta bolagen inser inte småspararna att det är de själva som driver upp kurserna. I stället drar de slutsatsen att de är smartare än experterna. Ett av inläggen löd mycket riktigt: "jag slår de flesta 'stora grabbars' resultat och placerar oftast bättre än dom." I ett annat inlägg skrev någon att "[aktieexperten] verkar ju inte vara särskilt kunnig när han säger att de stora elefanterna kliver av först och sist kommer småspararna."

En skribent ansåg till sist att Norra Magasinet skulle "spegla aktiemarknaden ur ett

modernt perspektiv" och detta "utan att fastna i historien" - dvs. att Sveriges Television inte skall bry sig om tidigare börsnedgångar, utan nöja sig med att meddela att aktierna stiger. Detta historieförakt - alltså åsikten att vi har gått in i en "ny ekonomisk tidsålder" - känns igen från alla tidigare spekulationer och brukar nå sin höjdpunkt en tid innan kraschen.

Den beklagliga slutsats man måste dra av

folkstormen mot Norra Magasinet är att den spekulerande delen av den svenska allmänheten nu visar alla klassiska tecken på höghod, avund, vrede, lättja och girighet och olyckligtvis var det bara den biten som fattades för att spekulatörens pussel skulle bli färdiglagt.

Artikeln är hämtad från borjelindstrom.se